

TÜRKÇE ÖĞRETMENİ ADAYLARININ TİYATRO VE DRAMA UYGULAMALARI DERSİNE İLİŞKİN TUTUMLARININ BELİRLENMESİ

Arş. Gör. Bahar Doğan
Kilis 7 Aralık Üniversitesi Eğitim Fakültesi
bahardoğan44@gmail.com

Arş. Gör. Eren Halil Özberk
Kilis 7 Aralık Üniversitesi Eğitim Fakültesi
erenozberk@gmail.com

Özet

Araştırmanın amacı, Türkçe öğretmeni adaylarının Tiyatro ve Drama Uygulamaları dersine ilişkin tutumlarının belirlenmesidir. Araştırmada kullanılacak olan model, var olan bir durumu var olduğu şekliyle ortaya koymayı amaçlayan tarama modelidir. Araştırmanın çalışma grubunu Kilis 7 Aralık Üniversitesi ve İnönü Üniversitesi Türkçe Eğitimi Bölümünün 3 ve 4. sınıflarında öğrenimini sürdüren 259 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırmanın verilerini toplamak için araştırmacı tarafından Tiyatro ve Drama Uygulamaları Dersi Tutum Ölçeği (TDUTÖ) geliştirilmiş ve ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları yapılmıştır. Ölçeğin uygulanmasından sonra elde edilen veriler bilgisayar programı (SPSS 17 Paket Programı) kullanılarak analiz edilmiştir.

Yapılan analizler sonucunda Kilis 7 Aralık Üniversitesi ile İnönü Üniversitesinde okuyan öğretmen adayları arasında Kilis 7 Aralık Üniversitesinde okuyan öğretmen adaylarının lehine anlamlı bir sonuç bulunmuştur. Söz konusu derse ilişkin sınıf düzeyine göre öğretmen adaylarının tutumları incelendiğinde 3. sınıflar lehine anlamlı bir fark görülmüştür. Araştırmada yer alan öğretmen adaylarının barınma durumlarının derse yönelik tutumlarına etkisi incelendiğinde öğrenci evi ile aile arasında öğrenci evi lehine anlamlı fark bulunmuştur.

Genel olarak analiz sonuçları değerlendirildiğinde söz konusu dersin Kilis 7 Aralık Üniversitesinde olduğu gibi Türkçe Eğitimi Bölümü ders müfredatında VII. yarıyıldan V. yarıyla alınmasının uygun olacağı önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Tiyatro ve Drama Uygulamaları, ölçek geliştirme, Türkçe eğitimi

DETERMINING THE ATTITUDES OF PRIMARY TURKISH TEACHER CANDIDATES TOWARDS THEATRE AND DRAMA APPLICATIONS COURSE

Abstract

The purpose of this study is determination of Turkish teacher candidates' attitudes related to Theatre and Drama Applications course. The model used in this study is survey model that aims to reveal a situation as it exists. The study group is 259 teacher candidates who continuing 3rd and 4th education classes of Turkish Education Department of the Kilis 7 Aralık University and Inonu University. Theatre and Drama Practice Attitude Scale was developed to collect the data by researchers. The data obtained after the application of the scale were analyzed using the computer program (SPSS 17 Package Program).

It is determined that there is a significant result between teacher candidates of both university in favor of Kilis 7 Aralık University at the end of the analyzes. It is observed that there is a significant difference in favor of students of 3rd classes when attitudes of teacher candidates were analyzed according to class levels. When it was analyzed that effect of teacher candidates' housing situations to attitudes about course, it is found that there is a significant result in favor of candidates which living in student house.

Generally when results of analyzes is evaluated, it is suggested that the course should move from VII. semiterm to V. semiterm in curriculum of Turkish Education Department as in Kilis 7 Aralık University.

Key Words: Theatre and Drama Applications, scale development, Turkish education.

GİRİŞ

2006-2007 eğitim-öğretim döneminde yenilenen Tiyatro ve Drama Uygulamaları dersinin Eğitim Fakültesi Öğretmen Yetiştirme Lisans Programlarında içeriği, “Geleneksel tiyatro kavramının Aristoteles’ten beri gelişimi. Tiyatro alanına ilişkin temel kavramlar. Canlandırma ve canlandırma teknikleri, doğaçlama çalışmaları, tiyatro diline yönelik saptamalar. Dramaturji, yorumlama ve sahneleme. Yaratıcı drama kavramının ve çalışmalarının tanıtılması. Yaratıcı drama uygulamalarından Türkçe öğretiminde yararlanma yolları. Oyunlaştırma teknikleri ve Türkçe öğretimi, oyun kavramı, oyunun psikolojik temelleri ve oyun-eğitim ilişkisi” (YÖK, 2007) şeklinde açıklanmıştır. Tiyatro ve Drama Uygulamaları dersinin hem teorik hem uygulama boyutu bulunmaktadır. Bu dersin yapısal temellerini tiyatro ve drama kavramları oluşturmaktadır.

San’a göre (2006) tiyatro en genel anlamda, soyut, bileşik, örgütlenmiş, oyuncusu, yönetmeni, diğer tüm çalışanlarıyla ve çocuk, genç, yetişkin izleyicisiyle bir bütünü oluşturmaktadır. “Tiyatro, bütün sanatların birleşimidir. Ayrıntılı bir biçimde değerlendirilmesi gereken beş temel alanı vardır: Yazar, oyuncular, tasarımcılar, yönetmen ve seyirciler”(Nutku, 2001). “Bir edebiyat türü olarak tiyatro, oyuncular tarafından seyircilerin önünde temsil edilmek amacıyla yazılmış veya tasarlanmış eserlere verilen addır” (Arıkan, 2007).

Drama “doğaçlama ve rol oynama gibi tiyatro ve drama tekniklerinden yararlanılarak bir grup çalışması içinde katılımcıların bir yaşantıyı, olayı, fikri, eğitim ünitesini, soyut bir kavramı, davranışı eski bilişsel örüntülerinin yeniden düzenlenmesi yoluyla ve gözlem, deneyim, duygu ve yaşantıların gözden geçirildiği oyunsu süreçlerde anlamlandırılması, canlandırılması”dır (San, 1996). Kavcar (1985), dramayı insanın yaşamı boyunca süren bir eylem olarak tanımlar ve “drama insanın kafaca sağlığına bağlıdır” der. Okvuran’a göre (1994) ise “dramanın kullanılabilmesi başlıca alan örgün eğitimidir” (Akt. Adıgüzel, 2002). O’Neil ve Lambert’ e göre (1991) drama çalışmalarına katılan bireyler, drama sürecinde durumları, olayları, ilişkileri keşfederek öğrenmektedirler. Katılımcılar gerçek dünyadaki bilgi ve deneyimlerini dramada hayalî bir dünya yaratmak için kullanmakta ve dramada tasarladıkları durumları ve rolleri tanımlarken olayları ve ilişkileri incelemeyi öğrenmektedirler (Akt. Köksal Akyol, 2003). “Drama eğitim ve sanat faaliyetleri ile insana yaşamı için gerekli olan bilgileri ve deneyimleri örnek yaşam kesitleri içinde uygulamalı bir şekilde kazandırmaktadır” (Maden, 2010) .

Tiyatro ve drama kavramlarından sonra tutum kavramının ifade ettiği anlam üzerinde de durmak gerekir. Tutum hem sosyal algıyı hem de davranışları etkilemektedir. Tutum konusuna yönelik olarak birçok düşünür, tutumu farklı şekillerde açıklamıştır. Allport ‘a göre (1935) tutum, “tecrübe ile organize edilen bağlı olduğu tüm obje ve durumların varlığında harekete geçen olumlu ya da olumsuz tepkiler için hazırlanma ve hazır olma durumudur”. Thurstone’a göre (1931) tutum, “bir psikolojik objeye ilişkin olumlu veya olumsuz duyguların derecesidir”. Smith’e göre (1947) tutum, “bir bireye atfedilen ve onun bir psikolojik obje ile ilgili düşünce, duygu ve davranışlarını düzenli bir biçimde oluşturan bir eğilimdir”. Middlebrook’e göre (1974) tutum, “belirli diğer kişilere ve nesnelere ilişkin düşüncelere, duygulara ve hareketlere yön veren, öğrenilmiş öz eğilimler (core disposition) bütünüdür” (Akt. Tavşancıl, 2006).

Özgüven’e göre (1994) tutum, “bireylerin belirli bir kişiyi, bir grubu veya bir fikri kabul etmesi ya da reddetmesi ile gözlenen, duygusal bir hazır oluş hali veya eğilimi”dir. Buradan yola çıkarak bireyin tutumu sevgisini, nefretini, tüm davranışlarını etkilemekte ve kişiliğinin bir parçası olmaktadır. Köklü’ye göre (1995) tutum, “bireyi bir obje ile karşılaştığında olumlu ya da olumsuz tarzda kararlı cevap vermeye hazırlayan, uygun hale getiren bir his olmaktadır” Tavşancıl’a göre (2006) tutum, öğrenmeyle kazanılır ve davranışa hazırlayıcı bir ön eğilimdir.

Yapılan bu açıklamalarla bağlantılı olarak tutumla ilgili özellikler şu şekilde ifade edilmiştir;

- Tutumlar doğuştan gelmez, sonradan yaşanarak kazanılır.
- Tutumlar geçici değildir, belirli bir süre devamlılık gösterirler.
- Tutumlar, birey ve obje arasındaki ilişkide bir düzen sağlar.
- İnsan obje ilişkisi içinde, tutumların belirlediği bir yanlılık ortaya çıkar. Birey bir objeye ilişkin bir tutum oluşturduktan sonra ona yansız bakamaz.
- Bir objeye ilişkin olumlu ya da olumsuz bir tutumun oluşması ancak o objenin başka objelerle karşılaştırılması sonucu mümkündür.
- Tutum bir tepki şekli değil daha çok bir tepki gösterme eğilimidir.

- Tutumlar olumlu ya da olumsuz davranışlara yol açabilir.

Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı, Türkçe öğretmeni adaylarının Tiyatro ve Drama Uygulamaları dersine ilişkin tutumlarının belirlenmesidir. Alan yazın incelendiğinde bu derse ilişkin bir tutum ölçeğinin bulunmadığı tespit edilmiştir. Bu nedenle araştırmacı tarafından Tiyatro ve Drama Uygulamaları dersine yönelik tutumları belirlemek amacıyla bir likert tutum ölçeği geliştirilmiştir.

Araştırmanın genel amacını gerçekleştirebilmek için aşağıdaki sorulara cevap aranacaktır:

Tiyatro ve Drama Uygulamaları dersine ilişkin tutumları incelendiğinde;

1. Kilis 7 Aralık Üniversitesi ile İnönü Üniversitesinde okuyan öğretmen adayları arasında anlamlı bir fark var mıdır?
2. Dersi alan ya da alacak olan kız ve erkek öğretmen adaylarının tutumlarında anlamlı bir fark var mıdır?
3. Bu dersi alan 3 ve 4. sınıflarındaki öğretmen adaylarının arasında anlamlı bir fark var mıdır?
4. Dersi alan ya da alacak olan öğretmen adaylarının öğrenim durumlarının (birinci öğretim-ikinci öğretim) derse yönelik tutumlarında anlamlı bir fark var mıdır?
5. Bu dersi alan ya da alacak olan 3 ve 4. sınıflarındaki öğretmen adaylarının arasında anlamlı bir fark var mıdır?
6. Araştırmada yer alan öğretmen adaylarının barınma durumlarının derse yönelik tutumlarına bir etkisi var mıdır?
7. Tiyatro kulübüne üye olan öğretmen adaylarıyla olmayanların derse yönelik tutumlarında anlamlı bir fark var mıdır?

Araştırmanın Önemi

Üniversitelerin Eğitim Fakültelerindeki Türkçe Eğitimi Bölümlerinde uygulanan lisans programında 2006-2007 eğitim öğretim yılında bir değişiklik yapılmıştır. Eski programdaki adı Tiyatro ve Canlandırma olan söz konusu ders, saat/kredi sayısı aynı kalmakla birlikte birtakım içerik değişikliğiyle yeni programda Tiyatro ve Drama Uygulamaları olarak yerini almıştır (Çoban, A. 2010: 961). Türkçe Eğitimi Bölümlerinin 3 ve 4. sınıflarındaki öğretmen adaylarının Tiyatro ve Drama Uygulamaları dersine yönelik tutumlarını belirlemeyi amaçlayan bu çalışma, söz konusu alan eğitimi derslerinin içerik düzenlemesi aşamasında bir taraf olması beklenen öğretmen adaylarının program geliştirme sürecinde tutumlarının belirlenmesi açısından da önem taşımaktadır. Ayrıca alan yazın incelendiğinde Tiyatro ve Drama Uygulamaları dersine ilişkin bir tutum ölçeğinin bulunmadığı ve söz konusu derse ilişkin tutum belirleme çalışmasının yapılmadığı tespit edilmiştir. Özkan, Şahbaz ve Tüfekçioğlu (2011), Türkçe öğretmeni adaylarının Tiyatro ve Drama Uygulamaları dersine yönelik görüşlerini almak amacıyla bir çalışma yapmış olsalar da kişilerin görüşlerinin kısa süre içinde değişebileceği ancak tutumlarının geçici olmaması nedeniyle öğretmen adaylarının söz konusu derse yönelik tutumlarının belirlenebileceği bir çalışmanın yapılması gerektiği düşünülmüştür.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırma, kapsadığı alan ve yararlandığı veriler bakımından aşağıda belirtilen boyutlarla sınırlandırılmıştır:

1. Türkçe Öğretmenliği Bölümünde okumakta olan öğretmen adaylarının Tiyatro ve Drama Uygulamaları dersine ilişkin tutumlarını ölçmek amacıyla geliştirilen tutum ölçeği ile sınırlandırılmıştır.
2. Araştırma kapsamında uygulama yapılan 259 öğretmen adayının görüşü ile sınırlandırılmıştır.

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Araştırmada kullanılacak olan model, var olan bir durumu var olduğu şekliyle ortaya koymayı amaçlayan tarama modelidir. Best'e (1970) göre doğada ve toplumda var olduğu şekliyle ele alınan ilişkilerin, uygulamaların, bakış açılarının, inançların veya tutumların ne olduğunun betimlenmesi; var olan durumun önceden gerçekleşen bir olayla ilişkili olma durumunun belirlenmesi ve bu durumun şu anki şartları etkileme olasılığının kestirilmesi ile ilgili araştırmalar, tarama türü araştırmalar olarak kabul edilmektedir (Cohen, Manion ve Morrison, 2000: 169).

Çalışma Grubu

Araştırmamızın çalışma grubunu Kilis 7 Aralık Üniversitesi ve İnönü Üniversitesi Türkçe Eğitimi Bölümünün 3 ve 4. sınıflarında öğrenimini sürdüren 259 öğretmen adayı oluşturmaktadır (Tablo 1). Çalışma grubunda hem 3 hem de 4. sınıfta öğrenim gören öğretmen adaylarının bulunmasının nedeni söz konusu dersi Kilis 7 Aralık Üniversitesinde 2011-2012 öğretim yılında her iki sınıfın öğrencilerinin de almış olmasıdır.

Tablo 1: Çalışma Grubunun Üniversite ve Sınıf Düzeyine Göre Dağılımı

Çalışma Grubundaki Okullar	3. Sınıf		4. Sınıf		TOPLAM
	Kız	Erkek	Kız	Erkek	
İnönü Üniversitesi	30	25	25	31	111
Kilis 7 Aralık Üniversitesi	43	41	25	39	148
Toplam	73	66	50	70	259

Veri Toplama Araçları

Araştırmamızın verilerini toplamak için araştırmacı tarafından Tiyatro ve Drama Uygulamaları Dersi Tutum Ölçeği (TDUTÖ) geliştirilmiştir. TDUTÖ'nün maddelerinin oluşturulması için çeşitli üniversitelerde görev yapmakta olan öğretim elemanlarından, Tiyatro ve Drama Uygulamaları dersi hakkındaki düşüncelerini belirten kısa kompozisyonlar yazmaları istenmiştir. Bu görüşlerden yararlanılarak TDUTÖ'nin deneme maddeleri yazılmıştır. Yazılan bu deneme maddeleri konunun uzmanları ve ölçme değerlendirme uzmanları ile incelendikten sonra deneme ölçek oluşturulmuştur. Ölçme aracı Likert tipi ölçek şeklinde tasarlanmıştır.

Ölçeğin kategorileri; “hiç katılmıyorum”, “katılmıyorum”, “katılıyorum”, “tamamen katılıyorum” şeklindedir. Kategoriler sırasıyla; 1, 2, 3, 4 şeklinde puanlanmıştır. Ölçeğin deneme formunda bulunan olumsuz maddeler (2, 4, 6, 7, 11, 12, 14, 15, 16, 17, 19, 20, 22, 23, 33, 35 ve 43. madde) ters puanlanmıştır. Yapılan faktör analizi sonucu iki boyuta yük veren maddeler (3, 16, 17, 18, 20, 21, 23, 24, 33, 34, 35 ve 41. madde) ölçekten çıkarılmıştır. Nihai ölçekte 24 olumlu ve 11 olumsuz olmak üzere 35 madde bulunmaktadır. Ölçek 259 kişilik bir öğretmen adayı grubu üzerinde uygulanmıştır. Tiyatro ve Drama Uygulamaları Dersine yönelik Tutum Ölçeğine ilişkin döndürme sonrası faktör yükleri Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2: 35 Tiyatro ve Drama Uygulamaları Dersi Tutum Ölçeğine Ait Faktör Yükleri

Maddeler	Faktör Yüğü
	Tek. Boyut
Tiyatro ve Drama Uygulamaları dersini aldığımndan beri tiyatroya karşı ilgim arttı. (madde 27)	0,873
Tiyatro ve Drama Uygulamaları dersi kapsamında bir rolü canlandırmaktan <i>nefret ediyorum</i> (madde 6).	0,868
Tiyatro ve Drama Uygulamaları dersinin empati yeteneğimi geliştireceğine inanıyorum. (madde 29)	0,860
Tiyatro ve Drama Uygulamaları dersi sayesinde iletişim becerilerimin gelişeceğine inanıyorum. (madde 31)	0,840
Tiyatro ve Drama Uygulamaları dersinin yaratıcılığımı olumlu yönde etki edeceğini düşünüyorum. (madde 30)	0,836
Tiyatro ve Drama Uygulamaları dersi kapsamında bir rolü canlandırmak beni mutlu eder. (madde 5)	0,833

Tiyatro ve Drama Uygulamaları dersinde farklı rollerde olmayı isterim. (madde 38)	0,831
Tiyatro ve Drama Uygulamaları dersi sayesinde hayata farklı bir gözle bakıyorum. (madde 28)	0,830
Tiyatro ve Drama Uygulamaları dersi sayesinde konuları daha kalıcı şekilde öğreniyorum. (madde 39)	0,822
Tiyatro ve Drama Uygulamaları dersinin genel kültürümü geliştireceğine inanıyorum. (madde 46)	0,821
Tiyatro ve Drama Uygulamaları dersi ile ilgili etkinlikleri zevkle yaparım. (madde 13)	0,818
Tiyatro ve Drama Uygulamaları dersinde rol almamın özgüven duygumu geliştireceğine inanıyorum. (madde 40)	0,811
Tiyatro ve Drama Uygulamaları dersi sosyal gelişimimi destekleyecektir. (madde 37)	0,811
Arkadaşlarımla Tiyatro ve Drama Uygulamaları dersi hakkında tartışmaktan zevk alıyorum. (madde 25)	0,799
Tiyatro ve Drama Uygulamaları dersi kapsamında yapılan etkinliklerle liderlik yeteneğimin gelişeceğine inanıyorum. (madde 45)	0,795
Tiyatro ve Drama Uygulamaları dersinin bana kendimi ifade edebilme yeteneği kazandıracığını düşünüyorum. (madde 47)	0,788
Tiyatro ve Drama Uygulamaları dersinin eleştirel düşünmeme olumlu katkısı olacağına inanıyorum (madde 36).	0,787
Tiyatro ve Drama Uygulamaları dersini severim. (madde 1)	0,780
Tiyatro ve Drama Uygulamaları dersi sayesinde sözsüz iletişim becerilerim gelişir. (madde 42)	0,778
Tiyatro ve Drama Uygulamaları dersine sadece dersten geçmek için çalışırım. (madde 15)	0,776
Tiyatro ve Drama Uygulamaları dersindeki konular ilgi çekicidir. (madde 8)	0,773
Tiyatro ve Drama Uygulamaları dersinin <i>gereksiz olduğunu düşünüyorum</i> . (madde 11)	0,773
Tiyatro ve Drama Uygulamaları dersinin konuşma becerime katkıda bulunacağını düşünüyorum. (madde 26)	0,772
Tiyatro ve Drama Uygulamaları dersi <i>olmasa da olur</i> . (madde 12)	0,765
Tiyatro ve Drama Uygulamaları dersinden edindiğim bilgilerle, Türkçe derslerinde Drama yöntemini kullanabileceğimi düşünüyorum (madde 9).	0,762
Tiyatro ve Drama Uygulamaları dersi <i>zorunlu olmasa</i> dersi almam. (madde 19)	0,744
Tiyatro ve Drama Uygulamaları dersini heyecanla bekliyorum. (madde 10)	0,743
Tiyatro ve Drama Uygulamaları dersine girmekten <i>hoşlanmam</i> . (madde 2)	0,734
Vaktimi Tiyatro ve Drama Uygulamaları dersindeki etkinliklere ayırmak istiyorum. (madde 44)	0,734
Tiyatro ve Drama Uygulamaları dersinin olduğu gün okul bana <i>sıkıcı</i> geliyor. (madde 7)	0,724
Tiyatro ve Drama Uygulamaları dersi kapsamında sahnede olmak beni <i>rahatsız eder</i> . (madde 22)	0,723
Tiyatro ve Drama Uygulamaları dersinin taklit yeteneğimi geliştireceğine inanıyorum. (madde 32)	0,722

Tiyatro ve Drama Uygulamaları dersine çalışmak <i>istemiyorum</i> . (madde 4)	0,676
Tiyatro ve Drama Uygulamaları dersiyle ders dışında <i>ilgilenmem</i> . (madde 14)	0,641
Tiyatro ve Drama Uygulamaları kapsamındaki etkinliklere ayırdığım süre, zamanımı <i>boşa harcadığım</i> hissini uyandırır. (madde 43)	0,634

Verilerin Analizi

Ölçeğin uygulanmasından sonra elde edilen veriler bilgisayar programı (SPSS 17 Paket Programı) kullanılarak analiz edilmiştir. Faktör analizine geçmeden önce verilerin faktör analizine uygunluğu KMO (Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy) ve Bartlett Testi ile incelenmiştir. Tutum ölçeğinde bulunan 35 maddeye ilişkin KMO değeri 0,97, Bartlett Testi 8912,2 ($p=0,00$) olarak bulunmuştur. Bu da ölçeğin faktör analizi için uygun olduğunu ve çalışma grubunun yeterli olduğunu göstermektedir.

Ölçeğin faktör yapısını incelemek için temel bileşenler faktör analizi ve varimax döndürmesi yapılmıştır. Faktör yükü 0,30' dan büyük olan maddeler sürece katılmıştır. Özdeğeri 1'den büyük olan faktörler üzerinde işlem yapılmıştır (Tabachnick ve Fidell, 2001). Ölçekte yer alan maddelere ilişkin madde toplam test korelasyonları ise Pearson momentler çarpımı korelasyon katsayısı hesaplanarak bulunmuştur. Madde atma sürecinde madde toplam test korelasyonu, faktör analizi ve iç tutarlılık katsayısı beraber değerlendirilerek işlem yapılmıştır. Madde toplam test korelasyonu 0,30'un altında yer alan ve birden çok faktöre yakın yük veren maddeler ölçekten çıkarılmıştır. Her madde çıkarma işleminden sonra tekrar madde toplam test korelasyonu hesaplanmış ve faktör yapısı incelenmiştir. Belirtilen ölçütlere uymayan maddeler ölçekten çıkarılmıştır. Ölçeğe ve ölçeğin bileşenlerine ait güvenilirlik katsayısı Cronbach alfa katsayısı kullanılarak hesaplanmıştır. Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı 0,98 olarak bulunmuştur. Elde edilen bu sonuca göre ölçeğin güvenilir bir ölçek olduğu söylenebilir.

Güvenirlik çalışmaları kapsamında maddeler atıldıktan sonra ölçeğin nihai formu aynı gruptan rastgele seçilmiş 40 öğrenciye ölçek tekrar uygulanmış ve analiz sonuçları karşılaştırılmıştır. Analiz sonuçları asıl uygulama ile paralellik göstermiştir.

TUĐTÖ'nin kapsam geçerliği için daha önceden de belirtildiği gibi uzmanlara bu konudaki görüşleri sorulmuş ayrıca oluşturulan maddeler bu alandaki uzman kişiler tarafından da incelenmiştir. Yapılan faktör analizi çalışmalarıyla ölçeğin tek faktörlü bir yapıya sahip olduğu görülmüştür. Ölçülen değişkenle ilgili doğrudan bir ölçüt bulunmadığından ölçüte dayalı bir geçerlik çalışması yapılamamıştır.

BULGULAR VE YORUM

Araştırmada, Türkçe öğretmeni adaylarının Tiyatro ve Drama Uygulamaları dersine ilişkin tutumları öğrenim görülen üniversite, sınıf ve öğrenim durumu, cinsiyet, barınma durumu gibi birtakım değişkenlere göre belirlenmeye çalışılmıştır. Söz konusu değişkenler açısından Türkçe öğretmeni adaylarının Tiyatro ve Drama Uygulamaları dersine yönelik tutumları incelendiğinde şu bulgular elde edilmiştir:

Öğrenim Görülen Sınıf ve Öğrenim Durumuna Göre TUĐTÖ

Öğrenim görülen sınıfa göre yapılan analizler sonucunda 3. sınıfların lehine anlamlı bir fark görülmüştür.

Tablo 3: Öğrenim Görülen Sınıflara Göre Tutum Puanlarının Ortalamalarının Karşılaştırılması

	N	\bar{X}	S	t	p
3. Sınıf	139	89,1	27,29	-4,735	0,005
4. Sınıf	120	104,4	24,46		

$p<0,05$

Öğrenim durumlarına göre yapılan analizlerde 0,05 düzeyinde anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Tablo 4: Öğrenim Durumuna Göre Tutum Puanlarının Ortalamalarının Karşılaştırılması

	N	\bar{X}	S	t	p
1. Öğretim	118	99,76	26,5	1,927	0,595
2. Öğretim	140	93,26	27,3		

$p < 0,05$

Öğrenim Görülen Üniversiteye Göre TUDTÖ

Öğrenim görülen üniversiteye (Kilis 7 Aralık Üniversitesi – İnönü Üniversitesi) göre yapılan analizlerde 0,05 düzeyinde Kilis 7 Aralık Üniversitesinin lehine anlamlı bir fark görülmüştür.

Tablo 5 : Öğrenim Görülen Üniversiteye Göre Tutum Puanlarının Ortalamalarının Karşılaştırılması

	N	\bar{X}	S	t	p
Kilis	148	101,08	24,41	3,404	0,001
İnönü	111	89,73	29,13		

Cinsiyete göre TUDTÖ

Cinsiyete göre yapılan analizlerde 0,05 düzeyinde anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Tablo 6: Cinsiyete Göre Tutum Puanlarının Ortalamalarının Karşılaştırılması

	N	\bar{X}	S	t	p
Kız	121	96,23	25,55	-0,001	0,214
Erkek	136	96,24	28,59		

Barınma Durumuna Göre TUDTÖ

Barınma durumuna (yurt, öğrenci evi, aile) göre yapılan analizlerde Öğrenci evi ile aile arasında öğrenci evi lehine anlamlı fark bulunmuştur ($p=0,013$)

Tablo 7: Barınma Durumuna Göre Tutum Puanlarının Ortalamalarının Karşılaştırılması

	K	sd	Ort	F	p
Gruplararası	4601,89	2	2300,94	3,192	0,043
Grupiçi	184558,5	256	720,93		
Toplam	189160,45	258			

SONUÇ VE ÖNERİLER

Yenilenen yükseköğretim programı ile beraber eğitim fakültesi Türkçe eğitimi bölümü derslerinden olan Tiyatro ve Drama Uygulamaları dersi 4. sınıf VII. yarıyıl müfredatından 3. sınıf V. yarıyıl müfredatına alınmıştır. Tiyatro ve Drama Uygulamaları dersi öğretmen adaylarına kendini ifade etme, topluluk önünde konuşma gibi birçok yeterliği kazandırmayı amaç edinmiştir. Söz konusu derse ilişkin Türkçe öğretmeni adaylarının tutumlarının belirlenmesi araştırmanın amacını oluşturmaktadır.

Alan yazın incelendiğinde bu derse ilişkin bir tutum ölçeğinin bulunmadığı tespit edilmiştir. Bu nedenle araştırmacı tarafından Tiyatro ve Drama Uygulamaları dersine yönelik tutumları belirlemek amacıyla bir dördümlü likert tutum ölçeği geliştirilmiş ve ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları yapılmıştır.

Ölçek, Kilis 7 Aralık Üniversitesi ve İnönü Üniversitesi Türkçe Eğitimi Bölümü 3 ve 4. sınıflarında öğrenim gören 259 öğretmen adayına uygulanmıştır.

Yapılan analizler sonucunda Kilis 7 Aralık Üniversitesi ile İnönü Üniversitesinde okuyan öğretmen adayları arasında Kilis 7 Aralık Üniversitesinde okuyan öğretmen adaylarının lehine anlamlı bir sonuç bulunmuştur. Üniversiteye göre anlamlı bir farkın çıkmasının nedeni her iki üniversitede aynı dersin farklı yöntem ve uygulamalarla işlenişinden kaynaklanıyor olabilir.

Söz konusu derse ilişkin sınıf düzeyine göre öğretmen adaylarının tutumları incelendiğinde, 3. sınıflar lehine anlamlı bir fark görülmüştür. 4. sınıftaki öğretmen adaylarının mezuniyet kaygıları ve KPSS'ye hazırlanıyor olmaları nedeniyle böyle bir sonucun çıktığı belirtilebilir.

Sınıf düzeyinde bir fark görülmesine rağmen öğretmen adaylarının öğrenim durumlarına göre bir fark bulunmamıştır. Yani analiz sonuçlarında birinci ve ikinci öğretimdeki öğretmen adayları arasında anlamlı bir fark çıkmamıştır.

Analizler sonucunda dersi alan ya da alacak olan kız ve erkek öğretmen adaylarının tutumlarında da anlamlı bir fark görülmemiştir.

Araştırmada yer alan öğretmen adaylarının barınma durumlarının derse yönelik tutumlarına etkisi incelendiğinde, öğrenci evi ile aile arasında öğrenci evi lehine anlamlı fark bulunmuştur. Tiyatro ve Drama Uygulamaları dersinin uygulama boyutu için öğretmen adaylarının ders dışı saatlerde de çalışmaları gerektiği için ailesi ile yaşayan öğretmen adayları için bu sorun yaratmış olabilir.

Tiyatro kulübüne üye olan öğretmen adaylarıyla olmayanların derse yönelik tutumlarında anlamlı bir farkın olup olmadığı 259 kişilik bir çalışma grubunda sadece 4 öğretmen adayının tiyatro kulübüne üye olması nedeniyle analiz edilememiştir.

Tiyatro ve Drama Uygulamaları dersi öğretmen adaylarına kendini ifade etme, topluluk önünde konuşma gibi birçok yeterliği kazandırmayı amaç edinmiştir. Bu bağlamda dersin Türkçe eğitimi programında ilk başlarda verilmesi öğrencilere mesleki açıdan olumlu bir katkı getireceği fikrini ortaya çıkarmıştır. Nitekim bu şekilde sınıf düzeyi ve üniversitelere göre ortaya çıkan farklar da giderilmiş olur ve söz konusu ders de öğretmen adaylarının ilgi ve tutumları doğrultusunda kendi amacına hizmet edebilir.

Not: Bu çalışma Mersin Üniversitesince 2012 yılında düzenlenen “5. Uluslararası Türkçenin Eğitimi-Öğretimi Kurultayı”nda sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

KAYNAKÇA

Adıgüzel, H. Ö. (2002) (Editör). *Yaratıcı Drama 1985- 1995 Yazılar*. Ankara: Naturel Kitap Yayıncılık.

Arıkan, Y. (2007). *İlköğretimler İçin Uygulamalı Tiyatro ve Drama Eğitimi*. İstanbul: Pozitif Yayıncılık.

Başçı, Z. ve Gündoğdu, K. (2011). Öğretmen Adaylarının Drama Dersine İlişkin Tutumları ve Görüşleri: Atatürk Üniversitesi Örneği. *İlköğretim Online Dergisi*. 10(2): 454-467. Web: <http://ilkogretim-online.org.tr> adresinden 02.05.2012'de alınmıştır.

Cohen, L., Manion, L., And Marrison, K. (2000). *Research Methods in Education*. (5. Baskı). London, Newyork: Routledge.

Çoban, A., (2010). Türkçe Öğretmenliği Lisans Programının Değerlendirilmesi. *Turkish Studies International Periodical For the Languages, Literatures and History of Turkish and Turcic*: 5(3). ss:958-976.

Köklü, N. (1995). Tutumların Ölçülmesi ve Likert Tipi Ölçeklerde Kullanılan Seçenekler. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*. 28,2: 81-93.

Köksal Akyol, A. (2003). Drama ve Dramanın Önemi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*. Cilt:1, Sayı:2.

Maden, S. (2010). Türkçe Öğretmenlerinin Dramayı Kullanmaya Yönelik Öz Yeterlikleri. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. Cilt:7, Sayı: 14, s.259-274.

Nutku, Ö. (2001). *Dram Sanatı Tiyatroya Giriş*. İstanbul: Kabalıcı Yayınevi.

San, İ. (1996). Yaratıcılığı Geliştiren Bir Yöntem ve Yaratıcı Bireyi Yetiştirme Bir Disiplin: Eğitsel Yaratıcı Drama. *Yeni Türkiye Dergisi*, 7: 148-160.

San, İ. (2006). Tiyatroya Rağmen Yaratıcı Drama. *Yaratıcı Drama Dergisi*. Cilt:1, Sayı:1, s. 5- 12.

Tabachnick, B. G. & Fidell, L. S. (2001). *Using multivariate statistics* (4th ed.). Needham Heights, MA: Allyn & Bacon

Tavşancıl, E. (2006). *Tutumların Ölçülmesi ve SPSS ile Veri Analizi*. Ankara: Nobel Yayıncılık.

Oğuz ve Altun (2011, 27-29 Nisan). Öğretmen Adaylarının Yaratıcı Dramaya Yönelik Tutumları ile Empatik Eğilim Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *2nd International Conference on New Trends in Education and Their Implications*, Antalya. Web: www.iconte.org adresinden 02.05.2012'de alınmıştır.

Okvuran, A. (2000). *Yaratıcı Dramaya Yönelik Tutumlar*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Özgüven, İ. E. (1994). *Psikolojik Testler*. Ankara: PDREM Yayınları.

Özkan, B., Şahbaz, N. K. ve Tüfekçioğlu, B. (2011). Türkçe Öğretmeni Adaylarının 'Tiyatro ve Drama Uygulamaları Dersi'ne Yönelik Görüşleri Üzerine Bir Araştırma. *e- Journal of New World Sciences Academy*, Volume:6, Article Number: 1C0451.

Susar Kırmızı, F. (2008). Türkçe Öğretiminde Yaratıcı Drama Yönteminin Tutum ve Okuduğunu Anlama Stratejileri Üzerindeki Etkisi. *Pamukkale Üniversitesi Dergisi*. C.1 S. 23.

Ünal, E. (2004). Celal Bayar Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Bölümünde Öğrenim Gören Son Sınıf Öğrencilerinin İlköğretimde Drama Dersine İlişkin Tutumları. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. C.5 S.2.

Yurduğül, H. (2010). Faktör Analizinde KMO ve Bartlett Testleri Neyi Ölçer?. Web: <http://yunus.hacettepe.edu.tr/~yurdugul/3/indir/Kuresellik.pdf> adresinden 02.05.2012'de alınmıştır.

EK: TİYATRO VE DRAMA UYGULAMALARI DERSİNE AİT TUTUM ÖLÇEĞİ

		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
1.	Tiyatro ve Drama Uygulamaları dersini severim.				
2.	Tiyatro ve Drama Uygulamaları dersine girmekten <i>hoşlanmam</i> .				
3.	Tiyatro ve Drama Uygulamaları dersine çalışmak <i>istemiyorum</i> .				
4.	Tiyatro ve Drama Uygulamaları dersi kapsamında bir				
5.	Tiyatro ve Drama Uygulamaları dersi kapsamında bir rolü canlandırmaktan <i>nefret ediyorum</i> .				
6.	Tiyatro ve Drama Uygulamaları dersinin olduğu gün okul bana <i>sıkıcı</i> geliyor.				
7.	Tiyatro ve Drama Uygulamaları dersindeki konular ilgi çekicidir.				
8.	Tiyatro ve Drama Uygulamaları dersinden edindiğim bilgilerle, Türkçe derslerinde Drama yöntemini kullanabileceğimi düşünüyorum.				
9.	Tiyatro ve Drama Uygulamaları dersini heyecanla bekliyorum.				
10.	Tiyatro ve Drama Uygulamaları dersinin gereksiz olduğunu düşünüyorum.				
11.	Tiyatro ve Drama Uygulamaları dersi olmasa da olur.				
12.	Tiyatro ve Drama Uygulamaları dersi ile ilgili etkinlikleri <i>zevkle</i> yaparım.				
13.	Tiyatro ve Drama Uygulamaları dersiyle ders dışında <i>ilgilenmem</i> .				
14.	Tiyatro ve Drama Uygulamaları dersine sadece dersten geçmek için çalışırım.				
15.	Tiyatro ve Drama Uygulamaları dersi zorunlu olmasa dersi almam.				
16.	Tiyatro ve Drama Uygulamaları dersi kapsamında sahnede olmak beni <i>rahatsız eder</i> .				
17.	Arkadaşarımla Tiyatro ve Drama Uygulamaları dersi hakkında tartışmaktan <i>zevk</i> alıyorum.				
18.	Tiyatro ve Drama Uygulamaları dersinin konuşma becerime <i>katkıda bulunacağını</i> düşünüyorum.				
19.	Tiyatro ve Drama Uygulamaları dersini aldığımdan beri tiyatroya karşı ilgim arttı.				

		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
20.	Tiyatro ve Drama Uygulamaları dersi sayesinde hayata <i>farklı bir gözle</i> bakıyorum.				
21.	Tiyatro ve Drama Uygulamaları dersinin empati yeteneğimi geliştireceğine inanıyorum.				
22.	Tiyatro ve Drama Uygulamaları dersinin yaratıcılığım <i>olumlu yönde</i> etki edeceğine düşünüyorum.				
23.	Tiyatro ve Drama Uygulamaları dersi sayesinde iletişim becerilerimin gelişeceğine inanıyorum.				
24.	Tiyatro ve Drama Uygulamaları dersinin taklit yeteneğimi geliştireceğine inanıyorum.				
25.	Tiyatro ve Drama Uygulamaları dersinin eleştirel düşünmeme olumlu katkısı olacağına inanıyorum.				
26.	Tiyatro ve Drama Uygulamaları dersi sosyal gelişimimi destekleyecektir.				
27.	Tiyatro ve Drama Uygulamaları dersinde farklı rollerde olmayı isterim.				
28.	Tiyatro ve Drama Uygulamaları dersi sayesinde konuları daha kalıcı şekilde öğreniyorum.				
29.	Tiyatro ve Drama Uygulamaları dersinde rol almamın özgüven duygumu geliştireceğine inanıyorum.				
30.	Tiyatro ve Drama Uygulamaları dersi sayesinde sözsüz iletişim becerilerim gelişir.				
31.	Tiyatro ve Drama Uygulamaları kapsamındaki etkinliklere ayırdığım süre, zamanımı <i>boşa harcadığım</i> hissini uyandırır.				
32.	Vaktimin Tiyatro ve Drama Uygulamaları dersindeki etkinliklere ayırmak istiyorum.				
33.	Tiyatro ve Drama Uygulamaları dersi kapsamında yapılan etkinliklerle liderlik yeteneğimin gelişeceğine inanıyorum.				
34.	Tiyatro ve Drama Uygulamaları dersinin genel kültürümü geliştireceğine inanıyorum.				
35.	Tiyatro ve Drama Uygulamaları dersinin bana kendimi ifade edebilme yeteneği kazandıracağını düşünüyorum.				